

Verschil(lende) rijen

Oefening 1

Wat is het volgende getal?

- a) 1, 2, 3, 4, ...
- b) 1, 3, 6, 10, ...   Driehoeksgetallen
- c) 1, 4, 9, 16, ...   Vierhoeksgetallen
- d) 1, 5, 12, 22, ...   Vijfhoeksgetallen

Oefening 2

Gegeven is de rij

1, 3, 6, 11, 20, 37, 70, 135, 264, ...

Bereken de eerste en tweede verschilrij. Welk getal volgt op 264?

Oefening 3

Bepaal de volgende twee getallen:

- a) 1, 2, 4, 8, 16, 31, 57, ...
- b) 1, 5, 13, 27, 48, 78, 118, ...
- c) 1, 2, 16, 43, 83, ...

Hint: Bereken de verschilrijen tot een regelmaat zichtbaar wordt.

Oefening 4 Fibonacci

Het dertiende Fibonacci-getal is 144. Het veertiende is 233. Bepaal het vijftiende Fibonacci-getal. (Geef een verklaring van je berekening!)

Oefening 5 De zeef van Eratosthenes

Eratosthenes (276–194 v.C.) was bibliothecaris van de grote bibliotheek in Alexandrië. Zijn opmerkelijkste prestatie was vermoedelijk het berekenen van de omtrek van de aarde, toen nog maar weinig mensen geloofden dat de aarde rond was.

Bekendst is hij om zijn zogenaamde priemgetallenzeef om priemgetallen te vinden. We stellen deze zeef op.

1. Schrijf alle getallen van 1 tot ... netjes in een rooster, bv. 20 naast elkaar, mooi uitgelijnd daaronder de volgende 20 enz. tot bv. 100. Omdat je weet dat alle even getallen (behalve 2) niet priem zijn, kan je deze evt. meteen weglaten.
2. Omcirkel 2: dit is een priemgetal.
3. Geef alle veelvouden van 2 een kleur.
4. Het eerstvolgende getal dat niet gekleurd is, is .... Omcirkel het, dit is een priemgetal.
5. Geef alle veelvouden van dat getal een (andere) kleur.
6. Herhaal stappen 4 en 5 zo vaak als nodig.

Alle omcirkelde getallen zijn priem. Je kan dit verder zetten zo ver als je wil. Bij het wegstrepen van veelvouden van priemgetallen ontstaan interessante patronen. Zoek deze op in het rooster. Welke regelmaten kan je ontdekken?

Verschil(lende) rijen

Oefening 6 *Priemgetallen

De rij van de priemgetallen vertoont geen regelmatigheid. Er zijn bv. steeds weer opeenvolgende priemgetallen, die slechts 2 van elkaar liggen:

$$\begin{array}{r} 11 \qquad \qquad \qquad 13 \\ 881 \qquad \qquad \qquad 883 \\ 1\,000\,000\,000\,061 \quad 1\,000\,000\,000\,063 \end{array}$$

Anderzijds zijn er steeds grotere gaten te vinden tussen opeenvolgende priemgetallen:

$$\begin{array}{r} 181 \quad 191 \quad (\text{Vershil } 10) \\ 887 \quad 907 \quad (\text{Vershil } 20) \end{array}$$

Bepaal twee opeenvolgende priemgetallen kleiner dan 360 met het grootst mogelijke verschil. Hoeveel zulke paren zijn er?

Oefening 7 Mijnbouw

De temperatuur op 25 m diepte is gelijk aan de gemiddelde jaartemperatuur van de plaats waar gegraven wordt en neemt vanaf dan elke 32 m met 1 °C toe.

- Welke temperatuur zou er, zonder verseluchttoevoer, in een kolenmijn heersen op 980 m diepte, als de gemiddelde jaartemperatuur 11 °C bedraagt?
- Op welke diepte heerst (zonder koeling) de voor mijnwerkers maximaal en als "normaal" toegelaten temperatuur van 28 °C?

Oefening 8 Luchtdruk

De luchtdruk op zeeniveau bedraagt gemiddeld 1016 mbar (millibar). Per 80 m hoogtetoename daalt de luchtdruk met 1%.

Hoe hoog is de luchtdruk boven op de Splügen-pas met een hoogte van 2115 m?

Hint: $0,99^{26} = 0,77$

Oplossingen

1. a) 5	b) 170, 235	6. *
b) 15	c) 521, 1034	7. a) ≈ 41 °C
c) 25	d) 136, 202	b) 569 m
d) 35		
2. 521	4. 377	8. $\approx 782,32$ mbar (Dat betekent, dat water reeds bij ong. 92 °C kookt.)
3. a) 99, 163	5. *	